

Wyrok z dnia 11 września 1998 r.

II UKN 187/98

1. Do czasu wejścia w życie ustawy z dnia 25 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji i okresu powojennego (Dz.U. Nr 68, poz. 436) inwalidztwo kombatanta powstałe w związku z przymusowym pobytem lub deportacją w ZSRR nie uzasadniało jego prawa do renty na podstawie art. 12 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 142, poz. 950 ze zm.).

2. Inwalidztwo będące następstwem zranienia doznanego przez żołnierza armii ZSRR na terytorium Polski w 1946 r., ze względu na czas odniesienia kontuzji, nie jest inwalidztwem wojennym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 13, poz. 68 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Roman Kuczyński, Barbara Wagner (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 11 września 1998 r. sprawy z wniosku Janiny K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o rentę inwalidzką wojenną, na skutek kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 3 grudnia 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie, wyrokiem z dnia 3 grudnia 1997 r. [...] oddalił apelację Janiny K. od wyroku Sądu Wojewódz-

kiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach z dnia 26 lutego 1997 r. [...], oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w K. odmawiającej przyznania wnioskodawczyni renty inwalidy wojennego oraz renty kombatanckiej.

Sąd ustalił, że urodzona 9 kwietnia 1925 r., Janina K. była deportowana wraz z matką i bratem z Ł. do miejscowości P. w Kazachstanie. W 1945 r. wstąpiła do Armii Czerwonej i wraz z jej wojskami wróciła do Polski. Jednostka wnioskodawczyni stacjonowała początkowo w W., a następnie w L. Janina K. pracowała jako pomoc kuchenna. Jadąc z K. do W., gdzie była po aprowizację, została ranna wskutek ostrzelania konwoju. W ocenie Sądu, skarżąca nie spełnia wymagań do przyznania jej renty inwalidzkiej na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. Nr 17, poz. 75 ze zm.), powoływanej dalej jako „ustawa o kombatantach”. Przepis ten statuuje prawo do renty inwalidzkiej kombatantów, których inwalidztwo powstało w związku ze zranieniami, kontuzjami bądź innymi obrażeniami lub chorobami doznanymi w miejscach określonych w art. 3 i art. 4 ust. 1 ustawy. Dwa ostatnio powołane przepisy nie wymieniają wśród takich miejsc przymusowej deportacji w ZSRR. Inwalidztwo Janiny K. nie może też być uznane za pozostające w związku z działaniami wojennymi. Wnioskodawczyni odniosła kontuzję w dniu 5 maja 1946 r. Według art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 13, poz. 68 ze zm.), powoływanej dalej jako „ustawa zaopatrzeniowa”, za inwalidę wojennego uważa się osobę zaliczoną do jednej z grup inwalidów wskutek inwalidztwa powstałego w związku z działaniami wojennymi lub mającymi charakter wojennych, która doznała kontuzji w czasie pełnienia służby, między innymi w Armii ZSRR, w okresie wojny 1939 - 1945. Za inwalidztwo powstałe w związku z działaniami wojennymi lub mającymi charakter wojennych uważa się również, zgodnie z art. 7 pkt 3 ustawy zaopatrzeniowej, inwalidztwo będące następstwem zranień, kontuzji i innych obrażeń lub chorób doznanych wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej w okresie 1939 - 1945.

Janina K. zaskarżyła ten wyrok kasacją i wskazując jako jej podstawę naruszenie przepisów postępowania, a to art. 28 ustawy o kombatantach „zamieszczony w obwieszczeniu Prezesa RM z 14.11.1997 r. poprzez jego niezastowanie” oraz naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 31 ustawy o kombatantach, wniosła

o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania. Wywodziła, że według art. 28 ustawy o kombatantach sprawy rozpoczęte przed wejściem w życie ustawy powinny być rozstrzygnięte według jej przepisów. Sąd wydał wprawdzie wyrok 3 grudnia 1997 r., ale powinien był zastosować nowe przepisy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Uzasadnienie podstaw kasacji jest, mówiąc eufemistycznie, dalekie od precyzji. Można się jednak domyślić przedmiotu zarzutów.

Art. 28 ustawy o kombatantach jest przepisem przejściowym, obowiązującym w niezmienionym brzmieniu od dnia wejścia w życie tejże ustawy, tj. od 1 stycznia 1991 r. Dotyczy on stosowania przepisów ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. do spraw wszczętych pod rządem ustawy z dnia 26 maja 1982 r. o szczególnych uprawnieniach kombatantów (Dz.U. Nr 16, poz. 122 ze zm.), a nie zakończonych do dnia 31 grudnia 1990 r. Rozpoznawana sprawa została wszczęta na gruncie przepisów ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. i w oparciu o nie rozstrzygnięta. Zarzut naruszenia art. 28 ustawy o kombatantach jest więc oczywiście nieusprawiedliwiony.

Art. 12 ust. 3 ustawy o kombatantach został zmieniony przez art. 1 pkt 8 ustawy z dnia 25 kwietnia 1997 r. o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. Nr 68, poz. 436) i wszedł w życie w nowym brzmieniu z dniem 31 lipca 1997 r. Janina K. złożyła wniosek o rentę inwalidy wojennego w dniu 30 września 1996 r. Rozpoznanie tego wniosku musiało nastąpić według przepisów obowiązujących w tym czasie. Wówczas powstanie inwalidztwa w związku z przymusowym pobytem lub deportacją w ZSRR, jeżeli nie wiązały się one równocześnie z pobytem w więzieniach, poprawczych obozach pracy i poprawczych koloniach pracy podległych Głównemu Zarządowi Obozów i Kolonii Poprawczych NKWD, nie stanowiło podstawy do przyznania renty z tego tytułu. Prawidłowo zatem Sąd drugiej instancji zastosował przy rozpoznaniu apelacji przepisy stanowiące prawną podstawę rozstrzygnięcia zawartego w wyroku Sądu pierwszej instancji oraz w decyzji organu rentowego.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393¹² KPC, orzekł jak w sentencji.

=====